

Austatud lasteaiaõpetaja!

Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakond ja Eesti Rahvaluule Arhiiv korraldavad 15. oktoobrist 2010 kuni 31. jaanuarini 2011 pärimuse kogumise aktsiooni lasteaedades. Lasteaias veedab laps suurema aja oma argipäevast. Nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suheldes jagab ja ammutab ta teadmisi ka oma rahva (pärimus)kultuurist. Ühelt poolt kujutab lastepärimus endast **laste loodud pärimust**, mis levib nende endi keskel. Teiselt poolt on see täiskasvanutelt **lastele suunatud pärimus**, mida esitatakse lastele ja koos lastega mitmesugustel praktilistel (pedagoogilistel, meelelahutuslikel jms) eesmärkidel. Õpetajate ja lasteaia osa lastepärimuse kujundamisel on väga oluline. Palume Teie abi lasteaia traditsioonidest laialdase ülevaate saamiseks. Iga teema juures soovitame mõelda, kuidas 1) kasutate pärimust eelkooliea programmilistes tegevustes ja niisama lastega suhtlemisel ning 2) märkate laste endi pärimust lapsi jälgides. Küsimustele võib vastata vabas vormis, pannes kirja kõik nii, nagu meelde tuleb.

1. TÄHTPÄEVAD JA PEOD

- A. Kirjeldage eelmisel ja sel aastal lasteaias tähistatud tähtpäevi (nt mardipäev, kadripäev, sõbrapäev, emadepäev, emakeelepäev, vabariigi aastapäev, lihavõtted jm). Milliseid tähtpäevi tähistatakse koos peredega, palun kirjeldage, kuidas? Millistel tähtpäevadel valmistatakse kaarte või kingitusi pereliikmetele ja sõpradele?
- B. Kui lasteaias ja rühmas on eripäraseid pidusid ja tähtpäevi (nt stiilipeod, missi ja misterivalimised, lindude päev), siis palun nimetage ja kirjeldage neid. Milline on laste/lastevanemate osalus ettevalmistustes (nt dekoratsioonid, temaatilised rühmatööd, vestlused)? Kas ja milliseid pühi tähistate mõnes muuseumis, õues, mujal?
- C. Kas ja kuidas tähistate lasteaias laste ja õpetajate sünnipäevi või nimepäevi?
- D. Kirjeldage lasteaia lõpetamise või mõne muu olulise etapi läbimise tähistamist? Kuidas toimub peostsenariumi koostamine?

2. MÄNGUD

- A. Kirjeldage mängude reegleid, abiks järgmine liigitus: pallimängud, viskemängud, jooksumängud, peitusmängud, hüppemängud, tasakaalumängud, plaksutamismängud, sõrme mängud, pandimängud, kaardimängud, paberimängud, sõnamängud.
- B. Mängu alustamine. Kuidas selgitatakse välja püüdja või lugeja? Kirjutage oma rühma laste mängualustamise salme!
- C. Milliseid mängu mängivad lapsed õues? Milliseid mängu toas? Milliseid mängu mängivad poisid ja tüdrukud koos, milliseid eraldi, kuidas eri rahvusest lapsed mängivad koos? Milliseid mängu mängivad lapsed ise ilma juhendamata, milliseid juhendaja eestvõttel?
- D. Milliseid rollimänge (nt kodu, arst, pood, teater, lauluvõistlus, pätt ja politsei, autojuht) lapsed mängivad, millised on tavalised süžeed, rollid, dialoogid. Milliseid telesaateid lapsed järele mängivad?

3. JUTUD JA ÜTLEMISED

- A. Milliseid jutte (nt anekdoodid, hirmujutud, telelood) lapsed omavahel räägivad?
- B. Kui kasutate ise või kasutavad lapsed mõistatusi ja vanasõnu, siis pange ka neid kirja.
- C. Palun jälgige mõne aja vältel lapsi ja pange kirja laste naljakaid ütlemisi. Kirjutage traditsioonilisi naljatamisi, narritamissalme (nt söömise lõpul salmike *Aitäh, kõht on täis, mutionu külas käis*).
- D. Mida või keda lapsed kardavad, milliseid hirmuolendeid olete oma rühma laste puhul täheldanud? Kuidas olete aidanud hirmudest üle saada? Kuidas lapsed ise oma hirmudest üle saavad, võib-olla koguni julgustavad üksteist?
- E. Milliseid abimaterjale olete kasutanud, et näiteks tunde pärimusega elavdada: nt trüki- sed, internetiallikad, kaastöötajate kogemused, kodust kaasa saadud (vanavanemate) kogemused?
- F. Kui olete märganud traditsioonide muutusi ajas oma kutsetöö jooksul, siis palun kirjeldage neid.

Lisamaterjalid

Teretulnud on mitmesugused illustreerivad lisamaterjalid: fotod, videod, helilindistused, kaustikud (nt „Minu sõber“), laulikud-salmikud jm. Soovi korral tagastame pärast kopeerimist originaali, kuid aasta 2010 pärimusest pildi kujundamiseks vajame kindlasti ka teatavat arvu originaale, nii et oleme tänulikud, kui omanik on nõus neid arhiivile loovutama. Lisamaterjalid suurendavad töö väärtust, kuid tingimata palume kõigile fotodele-videotele-helisalvestustele lisada olukorra/ürituse kirjeldus ja andmed salvestaja kohta.

Elektrooniliselt saab vastuseid saata kodulehe www.folklore.ee/kp/lp kaudu või meiliaadressile piret@folklore.ee, paberile pandud lood palume saata Eesti Kirjandusmuuseumi postiaadressil Vanemuise 42, Tartu 51003, märgusõna: Lasteaiapärimus. Lisage tööle oma nimi, lasteaed, vanus, elukoht ja kontaktaadress. Soovi korral võite jääda anonüümseks.

Vastused säilitatakse Eesti Rahvaluule Arhiivis (asukohaga Eesti Kirjandusmuuseumis Tartus) ja neid kasutatakse uurimistööks. Parimatele vastajatele on kingitused.

Info: Piret Voolaid, Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakond, Vanemuise 42, 51003 Tartu. Telefon: 7377 742, e-post: piret@folklore.ee